

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/5/2017
Identifikačné číslo spisu:	3113207931
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3113207931.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: M.S., nar. XX. D. XXXX, bytom Z., o zaplatenie zmenkovej sumy 1 200,13 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 36CbZm/60/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 23. februára 2016, č. k. 16CoZm/60/2015-107, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 23. februára 2016, č. k. 16CoZm/60/2015-107 pripustil späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne, v tejto časti rozsudok Okresného súdu Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 27. októbra 2014, č. k. 36CbZm/60/2013-62, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol, zrušil a konanie zastavil (§ 208 O. s. p.) a vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O. s. p.). Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie z úradnej činnosti pripojil do spisu zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré zaslal stranám na vyjadrenie s tým, že vykoná dôkaz ich oboznámením. Podľa ustanovenia § 100 ods. 1 O. s. p. vykonal súd prvej inštancie predbežné právne posúdenie veci. Pripojením týchto listín bez návrhu účastníkov vykonal prvoinštančný súd skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia v spojení s ustanovením § 156 ods. 1 O. s. p. Žalobca mal objektívnu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré okresný súd pripojil do spisu bez návrhu účastníkov podľa § 120 ods. 1 posledná veta O. s. p. a ktoré pri rozhodovaní posúdil ako významné pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie žalobcom uplatneného peňažného nároku zo zmenky. Ustanovenie čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovaného len vydá rozsudok, čo neznamená, že súd musí žalobe vyhovieť. Súdu prvej inštancie nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či

táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Žalobca, ktorý sa stal majiteľom zmeniek indosamentom od obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., musel mať vedomosť, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná právna ochrana a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré im garantuje Občiansky zákonník. Odvolací súd zároveň uviedol, že na zmluvu o úvere sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z., najmä ustanovenie § 4 ods. 6, podľa ktorého mohol veriteľ prijať zmenku vystavenú dlžníkom ako spotrebiteľom, len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a v čase vyplnenia bola zmenková suma maximálne vo výške nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s týmto ustanovením nesmie veriteľ prijať. Uvedené platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že pôvodnému majiteľovi zmenky nevzniklo právo vyplniť zmenku pre absolútnu neplatnosť dohody o vyplňovacom práve a ani zmenku vystavenú žalovaným prijať. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie, keďže nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka. Z tohto dôvodu sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie z dôvodu, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Dovolateľ poukázal na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované pod R 2/2016. Podľa dovolateľa dôvody uvedené v rozhodnutiach odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie ignorujú základné výkladové pravidlá zmenkového práva a tam, kde je nadobúdateľ zmenky chránený pred námietkami dlžníka, súd sám uplatňuje okolnosti brániace priznaniu práva zo zmenky, hoci nie sú preto splnené elementárne podmienky hmotného práva. Tým sa rozsudky stali nezrozumiteľnými a vyslovene účelovými.

4. Dovolateľ spochybňoval aj nesprávnosť právneho posúdenia odvolacím súdom. Podľa žalobcu nebolo v konaní preukázané, že nadobudol zmenku na škodu dlžníka. V žiadnom prípade nestačí preukázať nevedomú alebo vedomú nedbanlivosť majiteľa zmenky pri jej nadobúdaní, ale je potrebné mu preukázať aspoň nepriamy úmysel v podobe uváženia možnej škody dlžníkovi pri uplatnení zmenky a akceptovanie tejto škody pri kúpe zmenky. Súčasne odvolací súd tvrdí, že sa osoba, ktorá nadobudla zmenku rubopisom na škodu dlžníka, nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s dobrými mravmi, pričom ale neuvádza, čo má byť v rozpore s dobrými mravmi. Podľa dovolateľa dohoda o vyplňovacom práve môže byť skúmaná aj z pohľadu neprijateľných zmluvných podmienok, avšak to nemá žiadny vplyv na platnosť zmenky. Ak aj bola zmenka vyplnená veriteľom v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve, indosatárovi je potrebné preukázať buď zlomyseľnosť, alebo hrubú nedbanlivosť pri nadobudnutí zmenky ohľadne vedomosti o bezprávnom vyplnení zmenky. Nadobúdateľ zmenky je chránený a nemožno mu rozpor s dohodou o vyplňovacom práve namietať okrem prípadu zlomyseľnosti alebo hrubej nedbanlivosti, čo však v situácii predtlačenej sumy zmenkového úroku, podpísania zmenky dlžníkom v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve a neznalosti všeobecných obchodných podmienok v čase nadobudnutia zmenky znamená, že nadobúdateľ zmenky nemal dôvod pátrať po dohode o vyplňovacom práve. Okolnosť, že zmenka bola vystavená pri porušení ustanovení obmedzujúcich jej vystavenie v podobe porušenia povinnosti nenechať použiť zmenky na zabezpečenie svojho kauzálného vzťahu s dlžníkom nad určitú sumu zmenkou, vedie iba k relatívnej námietke voči veriteľovi. Túto námietku by bolo možné použiť proti indosatárovi iba v prípade, ak by dlžník preukázal vedomé konanie indosátára na škodu dlžníka.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas sporová strana, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania skúmal najskôr, či

dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

6. Dovolanie žalobcu bolo podané 13. apríla 2016. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Podľa § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. 1 C. s. p. zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávných noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona. Podľa § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia dovolací súd posudzoval prípustnosť podaného dovolania, ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa zákona účinného v čase jeho podania (ustanovenia § 236 a nasl. O. s. p.).

7. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu podaného do 30. júna 2016 bola upravená v ustanovení § 238 O. s. p. Žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nepredstavuje žiadne z rozhodnutí taxatívne vymenovaných v ustanovení § 238 ods. 1 až 4 O. s. p. Dovolací súd so zreteľom na uvedené ustanovenia konštatuje, že žalobcom podané dovolanie nie je podľa ustanovenia § 238 O. s. p. procesne prípustné.

8. Prípustnosť dovolania žalobcu v danej veci prichádza do úvahy len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napr. R 34/1995). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 O. s. p. nie je významný subjektívny názor strany tvrdiacej, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

9. Dovolateľ vady zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/, e/ a g/ O. s. p. nenamietal a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

10. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobcovi bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

11. Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým strane odníma tie procesné práva, ktoré jej zákon priznáva. Konaním súdu sa rozumie predovšetkým jeho procesný postup. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane procesné práva, ktoré jej zákon priznáva. Súdna ochrana sa poskytuje v materiálnom ponímaní, čo tiež znamená, že nie každé procesné pochybenie súdu, alebo jeho nesprávny procesný postup, ktorým dochádza k odopretiu procesného práva strane, je považovaný za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Súdna ochrana nie je poskytovaná formálne. Dôležitými hľadiskami sú tie, ktoré vo svetle prípadu dávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, či procesný úkon z uplatnenia ktorého bola strana vylúčená, mal podstatný vplyv na ďalšie konanie. Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno v zásade považovať rozhodnutie, ako výsledok rozhodovacej činnosti súdu, ani v ňom vyslovený právny názor, s ktorým sa strana nestotožňuje.

12. Žalobca ako dôvod odňatia možnosti konať pred súdom uviedol nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, nakoľko jeho právne závery považuje za nesprávne, pričom poukázal na stanovisko najvyššieho súdu R 2/2016.

13. Judikatúra najvyššieho súdu (viď najmä R 111/1998, ale aj sp. zn. 1Cdo/140/2009, 2Cdo/83/2010,

4Cdo/310/2009, 5Cdo/290/2008, 6Cdo/25/2012, 7Cdo/52/2011) zastáva názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ale (len) inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá však nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania.

14. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na Stanovisko občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 (publikované v Zbierke Stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

15. O výnimku uvedenú v stanovisku R 2/2016 ide v prípade, ak strana v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vznesla vecné námietky, ktoré boli spôsobilé spochybniť správnosť vydaného rozhodnutia a dovolací súd sa so žiadosťou z podstatných odvolacích námietok nezaoberal, pričom sa s namietanou zákonnosťou postupu súdu prvej inštancie žiadnym spôsobom nevysporiadal a rozhodnutie súdu prvej inštancie s odkazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil (viď sp. zn. 3Obdo/39/2016).

16. Dovolací súd uvádza, že v danom prípade sa nejedná o výnimku uvedenú v druhej vete stanoviska R 2/2016. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami vznesenými žalobcom v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré sa týkali procesného postupu upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, vzájomného vzťahu medzi Nariadením a Občianskym súdnym poriadkom, vykonaním dôkazov, ktoré strany nenavrhl, ako aj skúmaním neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, záväzok z ktorej bol zabezpečený zmenkou. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. účinného v čase jeho rozhodovania a dal odpovede na všetky kľúčové otázky. Skutočnosť, že sa dovolateľ so závermi uvedenými v napadnutom rozhodnutí nestotožňuje, nezakladá odňatie možnosti konať pred súdom. Zároveň dovolací súd uvádza, že žalobca mal možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť obsah dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie, vyjadrením sa k výzve súdu prvej inštancie, ktorou súd oboznámil sporové strany s predbežným právnym posúdením veci ako aj k označeným dôkazom, ktoré chcel v konaní vykonať. Žalobca pritom túto možnosť za účelom ochrany svojich práv reálne nevyužil (rovnako aj sp. zn. 3Obdo/49/2016).

17. Obsah dovolacích námietok žalobcu smeroval najmä k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom. Dovolací súd uvádza, že do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladala skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď R 54/2012, ale aj sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010).

18. Keďže prípustnosť podaného mimoriadneho opravného prostriedku nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom ku dňu jeho podania, najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.